

NATURA 2000 TERITORIJAS UN DABAS LIEGUMA

“DŪNEZERS”

ORNITOFAUNAS APSKATS.

GALA ATSKAITE.

Rolands Lebuss

Eksperta sertifikāts Nr. 005.

Sertifikāts izsniegts 14.05.2010., derīgs līdz 13.05.2023.

Rīga, 2019. gada 5. februāris

Atzinums Nr. RL/255/05.02.2019.

Saturs

Saturs.....	2
Ornitoloģisko pētījumu vēsture Dūņezērā.....	3
Dūņezera ornitofauna	3
Dūņezērā kopš 1957. gada konstatētās putnu sugas.....	6
<i>Natura 2000</i> teritorijas un dabas lieguma “Dūņezers” <i>Natura 2000</i> standarta datu forma.....	20
Apdraudējumi, slodze un darbības, kas ietekmē teritoriju	24
Rekomendējamie putnu aizsardzības pasākumi	24
Rekomendējamie putnu dzīvotņu apsaimniekošanas pasākumi.....	24
Izmantotā literatūra	25

Šī gala atskaite, Natura 2000 teritorijas dabas lieguma “Dūņezers” dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros sagatavota atbilstoši autoratlīdzības līgumu Nr. DAP/DŪ_08/01/18-1 (08.01.2018.) un Nr. DAP/DŪ_08/01/18-1 (08.01.2018.), kas noslēgti starp Rolandu Lebusu (p.k. 050572-10037) un SIA Enviroprojekts (reģ. Nr. LV40003683283) nosacījumiem.

Ornitoloģisko pētījumu vēsture Dūņezērā

Senākie dati par Dūņezera ornitofaunu attiecināmi uz 20. gadsimta 50. gadu beigām – 60. gadu sākumu, kad Dūņezērā, kopīgi ar Zinātņu akadēmijas Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijas ornitologiem, 1957. gadā putnu izpēti veica Jānis Baumanis (Baumanis J. 1967).

1973. gadā J. Viksne devis vērtējumu Dūņezera lielo ķīru kolonijai (Виксне Я. 1975). 1979. gada jūnijā ezeru apmeklēja A. Strazds (Strazds A. 1980).

Visbeidzot, pilnīgākie pētījumu turpmākajos gados veikti 1989.–1991. gados, kad Dūņezērā (pamatā 3. placī¹) putnu uzskaites veikuši Ainārs Auniņš un Otars Opermanis (Auniņš A., Opermanis O. 1994). Pēc A. Auniņa un O. Opermaņa veiktajām putnu uzskaitēm, nopietna ornitofaunas izpēte nav notikusi un turpmākajos gados ir ievākti dažādu novērotāju fragmentāri dati, t.sk., Emerald projekta laikā 2002. gadā, kad Dūņezērā konstatēta būtiska putnu skaita samazināšanās (pēc Emerald projekta darba materiāliem).

Dabas aizsardzības plāna izstrādes vajadzībām 2018. gada putnu ligzdošanas sezonā ir veiktas vairākas uzskaites Dūņezērā un tā tuvākajā perifērijā (17.02.2018 (R. Lebuss, N. Zeidaks, V. Zariņa), 26.05.2018 un 08.–09.06.2018 (N. Zeidaks, V. Zariņa)). Minētajās uzskaitēs kartētas ir tikai Latvijas īpaši aizsargājamās putnu sugas², Putnu direktīvas 1. pielikuma putnu sugas³, putnu sugas, kuru aizsardzībai veidojami mikroliegumi⁴ un Latvijas Sarkanajā grāmatā iekļautās putnu sugas. Turpmākajā tekstā visas šīs sugas tiek apvienotas zem viena nosaukuma – īpaši aizsargājamās putnu sugas. Atsevišķām sugām, kuras nepieder minēto sugu kategorijām, bet saistītas ar ūdeņu dzīvotnēm, 26.05.2018 un 08.–09.06.2018 veiktajās uzskaitēs aplēsts aptuvenais populācijas lielums katram ezera placim atsevišķi.

Atskaites sagatavošanai ir izmantoti arī interneta dabas datu bāzes Dabasdati.lv dati, kas minētajā datu bāzē ievadīti līdz 2018. gada 3. decembrim.

Jāatzīmē arī fakts, ka 2000. gadu vidū Limbažu skolnieks Ģirts Vilciņš (konsultants Otars Opermanis), gatavojot pētījumu skolai, pētījis Dūņezera putnus. Šie dati dabas aizsardzības plāna izstrādei nav izmantoti.

Dūņezera ornitofauna

Vēl līdz pagājušā gadsimta 90. gadu sākumam Dūņezera ornitofauna publikācijās tiek aprakstīta kā sugām daudzveidīga, tā skaitliski ievērojama. Tomēr jau 2002. gadā, Emerald projekta laikā Dūņezērā konstatēta būtiska putnu skaita samazināšanās (pēc Emerald projekta darba materiāliem). To apstiprināja arī 2018. gadā dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros veikto putnu uzskaišu rezultāti. Vairums šajā ezerā senāk ligzdojošo putnu sugu no Dūņezera kā ligzdotājas ir izzudušas. Domājams, ka drastisko ornitofaunas izmaiņu galvenais iemesls meklējams pakāpeniskā un ilgstošā dzīvotņu degradācijā, kā arī lielo ķīru kolonijas izzušanā.

¹ Ezers ar augāja starpjoslām sadalīts trīs daļās, kuras vietējie iedzīvotāji dēvē par “placiem”, arī turpmāk tekstā tiks lietoti šie nosaukumi, sākot skaitīt no ezera dienvidu gala (pēc Auniņš A., Opermanis O. 1994).

² Ministru kabineta noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu"(2000.gada 14.novembrī).

³ Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the Conservation of Wild Birds.

⁴ Ministru kabineta noteikumi Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" (2012.gada 18.decembrī)

Dūņezera platība 20. gadsimta 30. gados bijusi 195,5 ha, bet 50.–60. gados, ezera aizaugšanas rezultātā, tā platība samazinājusies līdz apmēram 180 ha. Jau tolaik Dūņezers ir ticis kvalificēts kā ultracitrofs ezers, kuram šaurā zonā gar tā piekrasti, kā arī joslās, kas atdalījušas plačus⁵ vienu no otra, augušas niedres *Phragmites communis*, vilkvālītes *Typha sp.*, ezera meldri *Scirpus lacustris*, kalnes *Acorus calamus*, upes kosas *Equisetum fluviatile*, grīšļi *Carex sp.* u.c. Sevišķi aizaudzis bijis ezera ziemeļu gals. Vasaras mēnešos lielākā daļa no ūdens platības bijusi pārklāta ar biezu aļģu kārtu, padarot ezeru grūti izbraucamu. Ezera dienvidu galam tolaik pieklāvusies mitra pļava, austrumu un rietumu krasti vietām, ar nelieliem pārtraukumiem, bijuši apauguši krūmājiem, kas ezera ziemeļu galā pārgājuši mežā. Rietumu krastā aiz meža sācijas neliels purvs. Ezers visā savā platībā arī tolaik bijis ļoti sekls (maksimālais dziļums nepārsniedzis 1 m, dūņu slānis – līdz 6 m biezs). Vietām ezera dibenu klājušas biezas mieturālgu *Chara sp.* audzes (Pēc Baumanis J. 1967).

Iepriekš minētajā rakstā (Baumanis J. 1967) nosauktā pļava ezera dienvidu galā mūsdienās ir apaugusi krūmiem un niedrēm, pie kam, tā atrodas ārpus dabas lieguma teritorijas, tāpēc tālāk analizēta netiks.

Pēc iepriekš minētā raksta (Baumanis J. 1967) var pieņemt, ka piekrastes slīkšņas, kas mūsdienās ir vairāk vai mazāk pāraugušas ar krūmiem un niedrēm, vēl pagājušā gadsimta otrajā pusē ir bijušas slapjas pļavas un/vai zāļu purvi. Lai pārbaudītu šo pieņēmumu, slīkšņas gar trešā plača rietumu krastu (par kurām minēts arī otrā rakstā, kas veltīts Dūņezera ornitofaunai (Auniņš A., Opermanis O. 1994)) apsekoju 2018. gada 3. novembrī. Apskatītajā posmā tuvāk krastam ir vēl joprojām redzamas grīšļu / meldru pļavu un/vai zāļu purvu ar lieliem augu ceriem paliekas. Virzienā uz ezeru, tās pāriet staignās un peldošās ūdensaugu slīkšņās, kuras veido grīšļi, meldri, vilkvālītes, papardes u.c. šādām vietām raksturīgi augi, bet pašlaik blīvi pārauguši ar lielākoties smalkām un zemām niedrēm, un lielā daļā ar lielākām un mazākām 2–3 m augstām kārklu audzēm. Slīkšņainā daļa grūti pārvarama, daļā grūti, bet tomēr ejama. Ceru masīvā starp otro un trešo placi pa tādu līganu paklāju iemīta arī makšķernieku taka. Viens vietējais iedzīvotājs, ko šajā pārgājienā satiku pie ezera sašaurinājumā starp otro un trešo placi, stāstīja, ka kopš 90. gadu otras puses slīkšņas te vienmēr bijušas tādas niedrainas un krūmainas, senāk viņš bijis bērns un neatceras, kā izskatījušas slīkšņas tad.

Ornitologs Otars Opermanis, kas ir viens no iepriekš minētā raksta (Auniņš A., Opermanis O. 1994) autoriem, 2018. gada jūnijā stāstīja, ka 1989.–1991. gados pļavas klasiskā izpratnē tur nav bijušas, drīzāk dominējoši šauras, vietām brienamas, vietām neizejamas grīšļainas slīkšņas gar krastiem un grīšļu / vilkvālīšu / meldru saliņu mozaīka visos trijos plačos, bet īpaši bagātīgi trešajā placī. Saliņu mozaīkā arī bija lielo ķīru kolonija. Emeraldas projekta laikā 2002. gadā viņš Dūņezera skatījis tikai no krasta, tāpēc īpaši komentāri par to periodu nav, viss viņa novērotais un secinātais ierakstīts Emeraldas projekta anketās.

Botāniķe Lelde Eņģele, kas arī apsekojusi Dūņezera Emeraldas projekta laikā, neko tādu, kas liecinātu par kādreizējām pļavām vai zāļu purviem ezera krastā, vairs nav redzējusi, lai arī ar laivu izbraukti visi trīs plači. Kaut kādas pļavu paliekas tolaik konstatētas ezera dienvidu galā (tas iezīmēts kartē kā pielikums Emeraldas projekta anketām).

Arī vienā no iepriekš minētajiem rakstiem par Dūņezera ornitofaunu (Auniņš A., Opermanis O. 1994) norādīts, ka pļavas un/vai zāļu purvu izzušana būtiski ietekmējusi Dūņezera ornitofaunu: “Ezera piekrastes pļavām aizaugot ar krūmājiem un niedrēm (īpaši tām, kuras atrodas starp Dūņezera un Lielezeru), būtiski samazinājies bridējputnu skaits un daudzveidība. Ezera piekrastē vairs neligzdo ķīvītes, gūgatņi, pļavas tilbītes un kuitalas.”.

⁵ Ezers ar augāja starpjoslām sadalīts trīs daļās, kuras vietējie iedzīvotāji dēvē par “plačiem”, arī turpmāk tekstā tiks lietoti šie nosaukumi, sākot skaitīt no ezera dienvidu gala (pēc Auniņš A., Opermanis O. 1994).

Iepriekš minētajā rakstā (Auniņš A., Opermanis O. 1994), tā autori izsaka pieņēmumu, ka putnu skaitu un daudzveidību ietekmē arī saliņu (peldoša virsūdens augāja veidotu ceru) izvietojums, daudzums un to kvalitāte: “Acīmredzot trešajā placī perējošo ūdensputnu skaitu un pat daudzveidību ietekmē saliņu izvietojums un to kvalitāte. Nozīmīgs faktors ir arī nokrišņu daudzums aprīlī un maijā, kas ietekmē ūdens līmeni ezerā. Tā, piemēram, gados ar augstu ūdens līmeni (1991. gadā) ir ievērojami mazāk sausu, ligzdošanai piemērotu vietu uz saliņām, un līdz ar to ligzdojošo putnu skaits ir ievērojami mazāks. Īpaši tas attiecas uz pīļu sugām. Pagaidām nav konstatēts, ka kaijas vai pīles varētu perēt gar ezera krastiem, tāpēc jāšaubās, ka to skaits jebkad būs pastāvīgs, jo saliņu kopējā platība un kvalitāte mainās katru gadu. Visas saliņas trešajā placī ir peldošas un pakļautas vēju ietekmei. Visizteiktākā saliņu kustība notiek dienvidu – ziemeļu, t.i., Svētupes iztekas virzienā, tātad tās nes arī straume. Saliņas veidojas no augāja starpjoslas trešā plača dienvidu pusē.”.

Tomēr ūdensaugu veidoto ceru mozaīkas kvalitatīvie un kvantitatīvie parametri, lai arī laika griezumā mainīgi, neizskaidro faktu, kamdēļ Dūņezērā ligzdojošo putnu skaita un to sugu daudzveidības samazinājums ir noticis pakāpeniski visā pētījumu vēstures posmā – mazāk pagājušā gadsimta otrajā pusē – beigās, bet straujāk, pagājušā gadsimta beigās un, jo īpaši, šī gadsimta sākumā. Īpaši ņemot vērā faktu, ka piekrastes slīkšņās, kad tās vēl bija mēreni apaugušas krūmiem un niedrēm, nozīmīgākas bija bridējputniem, taču pārējie ūdensputni, ieskaitot pīles un kaijas bija koncentrēti peldošo ūdensaugu ceru mozaīkā. Domājams, ka ornitofaunas izmaiņas Dūņezērā ir izraisījis dažādu apstākļu kopums, kurā optimālu dzīvotņu degradācija un izzušana bija tikai divi no daudziem kā lokāliem, tā globāliem faktoriem.

Domājams, ka pie citiem faktoriem, kas ir negatīvi ietekmējuši Dūņezeru ornitofaunu pilnīgi noteikti ir minams antropogēna traucējuma faktors un lielo ķīru skaita straujš samazinājums pagājušā gadsimta 90. gadu pirmajā pusē. Izzūdot Dūņezera ķīru kolonijai, no ezera pazuda arī šajā kolonijā un tās perifērijā ligzdojošās pīles, līdzīgi kā tas ir noticis daudzviet citur Latvijā. Nozīmīgu lomu ornitofaunas izmaiņās pilnīgi noteikti ir spēlējis arī antropogēna traucējuma faktors, uz ko rakstā par Dūņezera ornitofaunu (Auniņš A., Opermanis O. 1994) norāda tā autori: “Nopietna problēma ezerā ir nemiera faktors. Lai gan ezers putnu ligzdošanas sezonā vismaz formāli skaitās ornitoloģisks liegums, vienmēr, it īpaši brīvdienās, te ir ļoti daudz makšķernieku, kuru lielākā daļa mēdz izvietoties tieši trešajā placī starp saliņām. Laivas ar cilvēkiem neskaitāmas reizes dienā izprovocē kolonijas kaijas celties spārnos, tādējādi traucējot visus salās ligzdojošos putnus. Kaut arī, piemēram, pīļu ligzdu sekmība ir diezgan augsta (ap 81 %, jo ezerā maz pīļu dabisko ienaidnieku), ievērtību izraisa fakts, ka no 8 nesekmīgajām ligzdām tikai viena tika izpostīta; pārējās tika pamestas. Ir pamats domāt, atsevišķos gadījumos pat pierādīts, ka ligzdas tiek pamestas tieši nemiera faktora dēļ.

2018. gada 17. februārī apskatīti arī dabas liegumā ietilpstošie meži Dūņezera ziemeļu galā. Meži noietajā maršrutā mitri līdz slapji, koku dimensijas nelielas, tajos nelielas lauces, daļa kļajumu aizaugusi ar kārkliem un jauniem bērziem, vērojama intensīva bebru darbība. Dzeņveidīgo putnu kalumu un lobījumu salīdzinoši maz, dobumi nav atrasti. Kopumā ornitoloģiski šie meži ir maz interesanti. Ezera ziemeļu gala veģetācijā dominē niedres – kā peldošajos ūdensaugu ceros, tā piekrastes joslās un slīkšņās, nelielā pārstāvniecībā vilkvālītes. Svētupes iztekas rajons un Dūņezera aizaugušais ziemeļu gals pārsvarā aizaudzis ar niedrājiem, kurus fragmentē lielākas un mazākas lāmas un kanāli.

Dūņezērā kopš 1957. gada konstatētās putnu sugas

Šim apkopojumam izmantoti vēsturiskie dati no publikācijām, manis personīgi veiktiem vēsturiskiem (līdz 2018. gadam) novērojumiem, interneta dabas datu bāzē Dabasdati.lv atrodamās informācijas un dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros veikto putnu uzskaišu rezultātiem 2018. gadā (lielāko daļu novērojumu veikušo Normunds Zeidaks (turpmāk tekstā, NZ) kopīgi ar Vītu Zariņu (turpmāk tekstā, VZ), daļu novērojumu veikuši Rolands Lebus (turpmāk tekstā, RL) kopā ar Nataļju Lebusi (turpmāk tekstā, NL). Tālākā tekstā, putnu sugas, kuru nosaukumi apvilkti ar rāmīti, dabas liegumā ir konstatētas 2018. gadā.

Cekuldūkuris *Podiceps cristatus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs salīdzinoši parasta suga un parastākā ūdensputnu suga. 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); 1. placī 3 pāri (atrastas 3 ligzdas ar olām); 2. placī 8 īp.; 3. placī 15 īp.. 08.06.2018. (plkst. 21:30–plkst. 22:42; NZ, VZ); 1. placī 2 pāri (viena no trim 26.05.2018. atrastajām ligzdām pamesta, pārējās vēl ar olām); 2. placī 8 īp.

Sakarā ar ezera nelielo dziļumu, sastopams tikai ceļošanas laikā. 10.04.62. novēroti 6 īpatņi 2. placī un 29.04.66. – 3 īpatņi 1. placī. Pārējo dūkuru sugas ezerā nav manītas (Baumanis J. 1967.).

Viens īpatnis konstatēts 23.04.89. (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Melnkakla dūkuris *Podiceps nigricollis*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Viens īpatnis novērots 27.04.91. (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Lielais dumpis *Botaurus stellaris*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts. Iespējams, ka izzudis kā ligzdotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ.

Ezerā nav plašu niedrāju, piemērotu šīs augas ligzdošanai. Lielā dumpja balso dzirdēta tikai vienu reizi 19.05.62. nelielā niedru josliņā starp II un III placī. Iespējams, ka dumpis ezerā ligzdo katru gadu, bet ne vairāk ka viens pāris (Baumanis J. 1967.).

1989. gadā nav novērots. 1990. gada aprīlī un maijā pastāvīgās teritorijās dzirdēti dziedam 2, 1991.gadā – 1 (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Lielais baltais gārnis *Ardea alba*

2018. gada uzskaitēs 26. maijā novērots 1 īp., kas dabas liegumā barojies (NZ, VZ).

Zivju gārnis *Ardea cinerea*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs konstatēti atsevišķi neligzdojoši īpatņi. 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); pa vienam īp. katrā placī. 08.06.2018. (plkst. 21:30–plkst. 22:42; NZ, VZ); 1. placī 2 īp.; 2. placī 3 īp.

Ezerā regulāri ielido īpatņi no netālās (apm. 6 km) ligzdošanas kolonijas Lādē (20–30 ligzdas). V. Liepa 1967. gada ekspedīcijas laikā izteicis iespēju, ka ligzdošanas kolonija varētu būt arī kaut kur uz ziemeļiem no ezera. Tas liekas apšaubāmi, jo diezgan bieži gārņi novēroti medījam zivīs Svētupē, pat līdz 5 km uz ziemeļiem no ezera, no kura šī upe iztek, un pēc tam aizlidojam dienvidu virzienā (resp. Lādes kolonijas virzienā). Gārņi ezerā parādās jau aprīļa beigās. Visbiežāk to apmeklē ligzdošanas periodā (maijā–jūlijā). Dažkārt ezerā vienlaicīgi var novērot līdz 10 īpatņus (Baumanis J. 1967.).

Lielā skaitā barojas ezerā. Acīmredzot, tie ir putni no Asteres vai Lādes ezera kolonijām (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Baltais stārķis *Ciconia ciconia*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nedz ezerā, nedz tiešā ezera tuvumā nav konstatēts.

Ezera tuvākajā apkārtnē (līdz 1 km rādiusā) atrodas 4 balto stārķu ligzdas, tāpēc bieži var redzēt šos putnus barojamies pļavās, kas piekļaujas ezeram (Baumanis J. 1967.).

Ligzdo agroainavā tiešā ezera tuvumā. Dažkārt novērots barojamies ezera piekrastes pļavās. (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Melnais stārķis *Ciconia nigra*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Šī suga ezera apkārtnē manīta ļoti reti un nav arī nekādu novērojumu, ka ezera tuvumā tā perētu (Baumanis J. 1967.).

Gulbji *Cygnus sp.*

Ezernieku saimnieks, kas šajās mājās dzīvo kopš 90. gadu otras puses, 03.11.2018. stāsta, ka gulbju vairāk par pāris desmitiem Dūņezērā nav bijis. Lielākais skaits, ko saskaitījis ir ap 50 putnu (domājams, daļa gulbju bijuši CYOLO – tie ezerā uzskaitīti arī minētās sarunas ar Ezernieku saimnieku dienā).

<h3>Paugurknābja gulbis <i>Cygnus olor</i></h3>
--

26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); 1. placī 1 pāris; 2. placī 1 pāris (atrasta ligzda ar olām); 3. placī 1 pāris (atrasta ligzda ar olām) un 3 īp. 08.06.2018. (plkst. 21:30–plkst. 22:42; NZ, VZ); 1. placī 1 pāris ar 6 juv.; 2. placī 1 pāris (26.05.2018. atrastā ligzda ar olām); 3. placī 1 pāris (26.05.2018. atrastā ligzda ar olām).

3.11.2018. trešā plača austrumu malā novēroti 9 ad. + 5 juv. (3–4 ģimenes) (RL, NL).

Nelieli bariņi gandrīz vienmēr novēroti pavasara caurceļošanas laikā. 1961.gadā jau 21.3., kad no ledus pa daļai bija atbrīvojies tikai ezera pirmais placis, te bija apmetušies 12 paugurknābja gulbji. Tāds pat skaits manīts arī 26.3., bet tagad no ledus brīvajā otrajā placī, kopā ar citām gulbju augām. Par ligzdošanu nekādu drošu ziņu nav, kaut gan 1962. gadā viens pāris uzturējās ezera trešajā placī visu vasaru (Baumanis J. 1967.).

Parasti aprīlī un maijā novēroti nelieli šīs sugas putnu bariņi (3–8) īp. Ligzdošana, vismaz trešajā placī, nav konstatēta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Ziemeļu gulbis *Cygnus cygnus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Atsevišķos gadījumos novērots ezerā pavasarī. Tā, piem., 26.3.61. ezera otrajā placī, kopējā barā ar iepriekšējās sugas putniem (t.i., paugurknābja gulbja), uzturējās 13 ziemeļu gulbji. Vēlāk, 28.4.61. trešajā placī vairs bija redzams tikai 1 īpatnis (varbūt ievainots?) (Baumanis J. 1967.).

Mazais gulbis *Cygnus columbianus bewickii*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Kopējā barā ar iepriekšējām divām sugām 26.3.61. ezera otrajā placī redzēti 10 īpatņi (Baumanis J. 1967.).

14.04.90. ezera trešajā placī novēroti 17 īpatņi (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Meža pīle *Anas platyrhynchos*

2018. gada uzskaitēs konstatēta nelielā skaitā. 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); 2. placī 3 tēviņi. 08.06.2018. (plkst. 21:30–plkst. 22:42; NZ, VZ); 2. placī 6 tēviņi; 3. placī 1 pāris.

Pašā ezerā un tā tuvākajā apkārtnē sastopama kā perētāja un caurceļotāja. Pavasarī ierodas tūlīt pēc ledus segas izzušanas. Aprīļa beigās ezerā redzami galvenokārt tikai tēviņi. Mātītes acīmredzot jau sēž ligzdās. Maksimālais novēroto tēviņu skaits šai laikā pa visu ezeru – 10 līdz 15 īpatņi. No tiem lielākā daļa uzturas ezera trešajā placī (Baumanis J. 1967.).

Katru gadu lielākā vai mazākā skaitā ligzdo ne tikai trešā plača salīnās, bet arī piekrastē visapkārt ezeram (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Krīklis *Anas crecca*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Pavasarī un rudenī ezerā sastopams tikpat bieži kā iepriekšējā suga (t.i., meža pīle) (parasti abas sugas kopējos bariņos). Jādomā, ka ezerā vai tā tuvākajā apkārtnē daži pāri arī ligzdo. To apstiprina 1.7.57. novērotā mātīte, kuras izturēšanās liecināja par mazuļu klātbūtni (V. Liepa) (Baumanis J. 1967.).

Nelieli bariņi (10–20 īp.) novēroti 08.05.89. un 27.04.91. Lai gan vēlāk – maijā un jūnijā – šī suga vairs nav redzēta, iespējams, ka tā ezera apkārtnē nelielā skaitā ligzdo (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

<h3>Pelēkā pīle <i>Anas strepera</i></h3>
--

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

26.06.2018. 1 pāris novērots otrajā placī, drīzāk neligzdotāji, baltvēderu bariņā (V. Vintulis; Dabasdati.lv).

Viens īpatnis (tēviņš) novērots ezera trešajā placī 19.5.62. (Baumanis J. 1967.).

1990. gadā viens pāris sekmīgi ligzdoja trešajā placī, lielo ķīru kolonijā (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Baltvēderis *Anas penelope*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

26.06.2018. 25 īp. novēroti otrajā placī (V. Vintulis; Dabasdati.lv).

Parasta caurceļojošo pīļu suga. 26.4.64. uzskaitīts bars sastāvošs no 120 īpatņiem. Visbiežāk gan var novērot bariņus no 20–50 īpatņiem. Visagrāk pavasari baltvēderi ezerā parādījās 1961.g. – 21.3. (88 īpatņi). Nereti šī suga manīta arī vasaras mēnešos. Tā 7.6.57. redzēti 7 tēviņi; 6.6.59. – 1 tēviņš. Par ligzdošanu nekādu pierādījumu nav (Baumanis J. 1967.).

Garkaklis *Anas acuta*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Daži īpatņi ezerā novēroti tikai pavasara caurceļošanas laikā (Baumanis J. 1967.).

Prīkšķe *Anas querquedula*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Ezerā bieži sastopama pīļu suga, sevišķi pavasara un rudens ceļošanas periodos, kad tās parasti uzturas kopā ar krīkļiem. 26.4.64. pa visu ezera teritoriju uzskaitīti 150 īpatņi (abas šīs sugas kopā ņemot). Aprīļa beigās un maija sākumā ezerā var novērot pa lielākai daļai tikai prīkšķu tēviņus (galvenokārt trešajā placī). Ir pamats uzskatīt, ka ezerā perējošo prīkšķu skaits svārstās no 10–20 pāriem (Baumanis J. 1967.).

Viena ligzda atrasta lielo ķīru kolonijas malā (trešajā placī) 1990. gadā. Bez tam ik gadus vairāki pāri noteikti ligzdo trešā plača piekrastes grīšļos (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Platknābis *Anas clypeata*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Ceļošanas laikā nelieli bariņi (maksimāli 20 īpatņi) novērojami kopā ar citām pīļu sugām. Nelielā skaitā redzēti arī vasaras mēnešos (1.6.57. – 2 tēviņi, 5 mātītes; 16.6.64. – 6 tēviņi), bet par ligzdošanu nav nekādu drošu ziņu (Baumanis J. 1967.).

Gan 1989., gan arī 1990. gadā viens pāris ligzdoja uz salinām lielo ķīru kolonijā. Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem, ligzdošana pierādīta arī platknābim un pelēkajai pīlei. (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Brūnkaklis *Aythya ferina*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Viena no parastākajām perētājām pīlēm ezerā. Pirmie bariņi parādās tūlīt pēc ledus izkušanas. Jādomā, ka visā ezerā ik gadus ligzdo apmēram 10 pāri brūnkakļu. Maijā un jūnijā ezerā var redzēt galvenokārt tikai tēviņus, kuru skaits dažkārt sasniedz 20. V. Liepa 1.7.57. atradis ezera

trešajā placī brūnkakļa ligzdu ar 8 stipri aizperētām olām. Par šo pīļu skaitu ezerā rudens periodā trūkst ziņu (Baumanis J. 1967.).

Vienīgā ligzda atrasta 1989. gadā trešā plača kaiju kolonijā. Atsevišķi novēroti katru gadu ceļošanas laikā. Sešdesmito gadu sākumā brūnkaklis ir bijusi viena no visizplatītākajām pīļu sugām ezerā (Baumanis J. 1967), taču pēdējos trīs gados atrasta tikai viena šīs sugas ligzda. Turpretī cekulpīle, kuras ligzdošana sešdesmito gadu sākumā nebija pierādīta, patlaban kopā ar meža pīli ir viena no dominējošām pīļu sugām ezerā. (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Cekulpīle *Aythya fuligula*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Sastopama ievērojami mazākā skaitā kā iepriekšējā suga (t.i., brūnkaklis). Vienīgi pavasarī novēroti līdz 50 īpatņu lieli bariņi. Par ligzdošanu ezerā drošu datu nav, bet var pieņemt, ka daži pāriši te ik gadus perē (Baumanis J. 1967.).

Katru gadu 4–9 ligzdas tika atrastas trešajā placī, lielo ķīru kolonijā. Cekulpīle, kuras ligzdošana sešdesmito gadu sākumā nebija pierādīta, patlaban kopā ar meža pīli ir viena no dominējošām pīļu sugām ezerā (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Gaigala *Bucephala clangula*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta vienu reizi, 3. novembrī 5 īp. ielido trešajā placī no otrā plača puses un aizlido atpakaļ (RL, NL).

Katru gadu aprīlī redzēti bariņi, sastāvoši no 5–20 īpatņiem (galvenokārt ezera otrajā un trešajā placī). Pārējos mēnešos šī suga nav novērota. 1961. gadā ezera trešā plača ziemeļu galā tika izvietoti 2 būri, bet ne gaigalas, ne arī citas ūdensputnu sugas 4 gadu laikā tos neizmantoja (Baumanis J. 1967.).

27.04.91. novērots ap 20 īpatņu liels bariņš (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Lielā gaura *Mergus merganser*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Ezerā redzēta tikai vienu reizi – 26.3.61. pirmajā placī. Pārlidojot ezeru, novērota vairākkārt (Baumanis J. 1967.).

15.05.89. novērots viens pāris pārlaižamies pāri trešajam placim ziemeļu virzienā (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Garknābja gaura *Mergus serrator*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

1 īpatnis (tēviņš) ezera pirmajā placī redzēts 7.11.61. (Baumanis J. 1967.).

Zosis *Anser sp., Branta sp.*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatētas.

Ezernieku saimnieks, kas šajās mājās dzīvo kopš 90. gadu otras puses, 03.11.2018. stāsta, ka senāk tīrumos ap ezeru bijis zosu, “ka biezs”. Nakšņojušas arī ezerā. Pēdējos divos gados pavisam maz – vairāk pāri lidojušas. 2018. gadā arī mednieki teikuši, ka ezerā medībās neesot zosis dabūjuši.

Jūras ērglis *Haliaeetus albicilla*

Dūņezera reģionā zināma viena jūras ērgļu teritorija, kurai precīza ligzdas lokalizācija 2018. gada ligzdošanas sezonā nav zināma (J. Ūzes pers. ziņ.).

2018. gada uzskaitēs novērots vienu reizi – 26. maijā, kad trešā plača rietumu malā 1 ad. zemu, lēni pārlido ezera malu no ziemeļiem uz dienvidiem (NZ, VZ).

2018. gadā 1 īp. starp otro un trešo placī novērots arī 26. jūnijā (V. Vintulis, Dabasdati.lv).

Zivjērglis *Pandion haliaetus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

26. jūnijā 1 īp. novērots ezera dienvidu daļā virs pirmā plača (V. Vintulis, Dabasdati.lv).

25.05.1996. 1 īp. medī pirmajā un otrajā placī, vēl 1 īp. trešā plača ziemeļu galā; viens no novērotajiem putniem noķēra zivi un aizlidoja pāri kokiem mežā (RL pers. piez.). 1 īp. novērots medijam ezerā 1996. gada aprīļa otrajā pusē (RL pers. piez.).

26.05.90. viens īpatnis ar zivi nagos pacēlās no ezera un aizlidoja ziemeļaustrumu virzienā (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Melnā klija *Milvus migrans*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Ezera teritorijā novērota 1.7.57. (V. Liepa) (Baumanis J. 1967.).

Niedru lija *Circus aeruginosus*

2018. gada uzskaitēs reģistrēti divi ticami ligzdojoši pāri ezera ziemeļu daļas niedrājos (NZ, VZ).

Viens īpatnis (mātīte) novērots ezerā 7.6.57. (Baumanis J. 1967.).

Trešajā placī novērota 2 reizes – 09.05.89. un 13.05.90 (abas reizes). Iespējams, ka perē ezera dienviddaļā, lai gan par to nav nekādu pierādījumu (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Lauku lija *Circus cyaneus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

25.05.1996. 1 tēviņš medī pirmā plača malā, mitrā ezermalas pļavā (RL pers. piez.).

Dumbrcālis *Rallus aquaticus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

26. jūnijā 1 īp. novērots trešajā placī ezera rietumu krasta slīkšņās (V. Vintulis, Dabasdati.lv).

Balss dzirdēta tikai vienu reizi – 7.6.62. ezera trešā plača niedrājos (Baumanis J. 1967.).

Ormanītis <i>Porzana porzana</i>

2018. gadā veiktajās sistemātiskajās uzskaitēs nav konstatēts. Dabas aizsardzības plāna ietvaros ormanīšu (un citu nakts putnu) uzskaites notikušas 26.05.2018. (plkst. 18:37–20:44 un 22:31–23:54; NZ, VZ), 08.06.2018. (plkst. 21:30–22:32 un 23:09–24:00; NZ, VZ) un 09.06.2018. (plkst. 24:00–0:48; NZ, VZ), augstas ormanīšu vokālās aktivitātes periodā. Abās uzskaitēs laika apstākļi optimāli, putnu aktivitāte arī caurmērā augsta. No laivas apsekots ezers un piekraste no ezera ziemeļu gala līdz dienvidu galam; ziemeļu galā Svētupes iztekā ielaivot nebija iespējams. Uzskaišu laikā provocēts mazais ormanītis, zilriklīte, mazais dumpis. Ormanītis gan nav provocēts, iespējams, tas arī bijis par iemeslu, kamdēļ nav konstatēts. Tomēr tā, kā uzskaites notikušas periodā, kuram raksturīga augsta šīs sugas (arī mazo ormanīšu) vokālā aktivitāte, vismaz daļu ligzdojošo putnu būtu bijis jākonstatē vismaz vienā no uzskaitēm arī bez provocēšanas. Šie uzskaišu rezultāti var liecināt, ka abu sugu ormanīši dabas liegumā neligzdo, ligzdo nelielā skaitā vai arī ligzdo epizodiski, ne katru gadu.

2018. gada 26. un 27. jūnijā pa vienam ormanītim slīkšņās starp otro un trešo placi ezera austrumu krastā ir novērojis V. Vintulis (Dabasdati.lv). V. Vintuļa veiktais novērojums ir vēls, šīs ligzdošanas sezonas nobeigumā vai ārpus tās; sekojoši, reģistrētie 1–2 īp. varētu būt kā neligzdotāji, tā ligzdotāji, kuriem ir atkāroti dējumi.

Ik gadus dzirdēta balss ezera dienvidu galā (1–2 īpatņi) un ziemeļu galā (1 īpatnis) (Baumanis J. 1967.).

Trešā plača saliņās 1989. gadā dzirdēts un novērots 1, 1990. gadā – 2, bet 1991. gadā vairs nav novērots (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Grieze *Crex crex*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Ezeram piegulošajās pļavās šo putnu skaits svārstās no 2–8 pāriem. (Baumanis J. 1967.).

Dabas lieguma teritorijā pēdējās desmitgadēs nav atzīmētas šai sugai piemērotas ligzdošanas dzīvotnes, izņemot zāļu purvu / pļavu Dūņezera dienvidu galā, kas nav iekļauts dabas liegumā un pašreiz ir aizaudzis ar niedrēm un krūmiem. Visticamāk, šī suga šīs *Natura 2000* teritorijas datu formā nonākusi pārpratuma rezultātā, izmantojot senus datus.

Laucis *Fulica atra*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Visvairāk apdzīvo ezera trešo un otro placi. Pēc 1959.g. uzskaites datiem ezerā ligzdoja no vairāk kā 10 pāri. 1960.g. – 5–6 pāri; 1961.g. – apm. 20 pāri; 1964.g. – atkal mazāk par 10 pāriem (Baumanis J. 1967.).

Vienīgo reizi novērots pāris un atrasta ligzda 1989. gada maijā (trešais placis) (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Ūdensvistiņa *Gallinula chloropus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Liekas, ka ik gadus ezerā ligzdo tikai 2–3 pāri. 7.6.57, atrasta ligzda ar 6 svaigām olām (V. Liepa) (Baumanis J. 1967.).

Trešajā placī ligzdoja tikai 1990. gadā, kad maijā un jūnijā tika atrastas 3 ligzdas. No tām sekmīga izrādījās tikai viena (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Upes tārtiņš <i>Charadrius dubius</i>
--

2018. gada uzskaitēs konstatēts 1 pāris (pierādīta ligzdošana). 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); 1. placī 1 pāris (atrasta ligzda ar olām). 08.06.2018. (plkst. 21:30–plkst. 22:42; NZ, VZ); 1. placī 1 pāris ar juv.

Ķīvīte *Vanellus vanellus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Visvairāk uzturas ezera dienvidu gala pļavas joslā, kur arī ligzdo 4–5 pāri. Rietumu krastā (trešā plača rajonā) parasti uzturas 2–3 pāri un tikpat daudz arī ziemeļaustrumu krastā. Tādējādi visā ezera tuvākajā apkārtnē ligzdo 8–11 pāri. Caurceļošanas laikā ezera apkārtnē var manīt lielākus šo putnu barus. 21.3.61. pie pirmā plača novēroti apm. 100 putni (Baumanis J. 1967.).

Ezera piekrastē palaikam novērotas barojamies, taču ligzdošana nav konstatēta. 2–3 pāri ķīvīšu ligzdo uz aramzemes ezera austrumu pusē (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Parastais šnibītis *Calidris alpina*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Ceļošanas laikā nelielā skaitā sastopams pārējo tārtiņveidīgo putnu baros (Baumanis J. 1967.).

Gugatnis *Philomachus pugnax*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Ļoti parasts caurceļotājs putns. 12.5.59. ezera trešajā placī redzēts pat 200 īpatņu liels bars. Ligzdošanas periodā nekad nav manīta vairāk kā 1 pāris, kas parasti uzturas pirmā plača dienvidu krastā. Ir pamats domāt, ka te tas arī ligzdo (Baumanis J. 1967.).

23.04.89. atzīmēts ap 10 īpatņu bars kopā ar citiem bridējputniem. 02. –13.05.90. 2 tēviņi riostoja trešā plača ziemeļu krastā, taču vēlāk netika novēroti (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Tumšā tilbīte *Tringa erythropus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

6 šīs sugas īpatņi novēroti 12.5.59. gūgatņu barā (Baumanis J. 1967.).

Ap 30 īp. liels bars novērots trešajā placī uz nelielas dubļu saliņas 08.05.89. (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Lielā tilbīte *Tringa nebularia*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Vismaz 2 īp. novēroti 08.05.89. kopā ar tumšajām tilbītēm. 13.05.90. trešajā placī uzturējās 6 šīs sugas putni (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Purva tilbīte *Tringa glareola*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Nelielā skaitā ik gadus var sastapt ceļošanas periodā. 1957.g. daži īpatņi vai pat nelieli bariņi (līdz 10 īpatņiem katrā) novēroti arī jūnijā un jūlijā (V. Liepa) (Baumanis J. 1967.).

Katru gadu aprīļa beigās un maija sākumā (08.05., 15.05.89.; 02.05., 03.05., 13.05.90.) trešajā placī novēroti līdz 40 šīs sugas putnu. Vēlāk tie ezeru pameta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Pļavas tilbīte *Tringa totanus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Regulāri katru gadu 1 pāris novērots uzturamies pirmā plača dienvidu galā un pēc tā uzvedības vasaras mēnešos pilnīgi pamatoti var uzskatīt, ka tas te ligzdo. Aprīlī daži īpatņi redzēti arī pie trešā plača (Baumanis J. 1967.).

Vairākkārt atsevišķi putni novēroti pārlaižamies pāri trešā plača rajonam. Iespējams, ka kāds pāris varētu ligzdot ezermalā pirmā plača dienvidu krastā (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Meža tilbīte *Tringa ochropus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Pie ezera manīta tikai pāris reizes – 28.4.61. pie pirmā plača 4 īpatņi un 18.4.62. pie otrā plača 1 īpatnis (Baumanis J. 1967.).

Upes tilbīte *Tringa hypoleucos*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Viens īpatnis redzēts tikai 18.4.62. pie pirmā plača (Baumanis J. 1967.).

Melnā puskuitala *Limosa limosa*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Manīta 7.6.57. pie pirmā plača, bet nekas neliecināja par tās ligzdošanu (V. Liepa) (Baumanis J. 1967.).

Kuitala *Numenius arquata*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Ik gadus 1–2 pāri ligzdo krūmainajās pļavās trešā plača ziemeļu galā (Baumanis J. 1967.).

23.04.89. pār ezeru pārlaidās 25 īpatņu bars (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Mērkaziņa *Gallinago gallinago*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Pavasara un rudens ceļošanas periodos ezera piekrastē samērā bieži sastopams putns. Pie trešā plača 26.4.64. bija iespējams saskaitīt līdz 10 riestojošus tēviņus. Daži pāri, jādūmā, arī ligzdo ezera ziemeļu un dienvidu gala pļavās (Baumanis J. 1967.).

13.05.90. viens īpatnis izcēlās no zālēm, autoriem pārmeklējot grīšļu pļavas trešā plača ziemeļrietumu daļā (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Lielais ķīris <i>Larus ridibundus</i>
--

2018. gada uzskaitēs konstatēti tikai atsevišķi neligzdojoši īpatņi – 26. maijā 1 pāris uz smilšu sērītes pirmajā placī un 1 īp. lido ziemeļu – dienvidu virzienā gar ezera austrumu krastu otrajā placī, un 8. jūnijā 14 īp. uz smilšu sērītes pirmajā placī (NZ, VZ).

Lielo ķīru ligzdošanas kolonija atrodas ezera trešā plača ziemeļu daļā. Te ik gadus perē 500–800 pāri. Ligzdas atrodas meldru un vilkvālišu audzēs, bieži vien diezgan tālu no atklātu ūdens. Masveida šķīlšanās parasti sākas maija beigās vai jūnija sākumā. Jāatzīmē, ka pēc vietējo iedzīvotāju nostāstiem agrāk ķīri ezerā nav ligzdojuši, bet parādījušies tikai kādus pāris desmit gadus atpakaļ (Baumanis J. 1967.).

Katru gadu kolonijas bija izvietojušās trešā plača salīnās. Limbažu Dūņezērā trešajā placī perējošo lielo ķīru skaita izmaiņas atainotas sekojošā tabulā (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

<i>Gads</i>	<i>Aptuvenus pāru skaits</i>	<i>Novērojumu autori</i>
1957	800	[Baumanis J. 1967.]
1962	800-1000	[Baumanis J. 1967.]
1973	3000	[Виксне Я. 1975]
1979	3000-5000	[Strazds A. 1980]
1989	800	[Auniņš A., Opermanis O. 1994.]
1990	1100	[Auniņš A., Opermanis O. 1994.]
1991	1000	[Auniņš A., Opermanis O. 1994.]

Mazais ķīris *Hydrocoloeus minutus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Ligzdojošo putnu skaits pa gadiem ļoti svārstīgs. 1957.g. – 10 pāri; 1959.g. – 15 pāri; 1962.g. – 6 pāri; 1966.g. – 10 pāri. Ligzdas parasti atrodas lielo ķīru ligzdošanas kolonijas teritorijā trešā plača ziemeļaustrumu stūrī (Baumanis J. 1967.).

Katru gadu lielo ķīru kolonijas nomalē vairāk vai mazāk vienkopus saskaitītas 15–20 šīs sugas putnu ligzdas (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Sudrabkaija *Larus argentatus*

2018. gada uzskaitēs konstatēta vienu reizi, 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55); 1. placī 1 neligzdojošs pāris (NZ, VZ).

Daži ielidojoši īpatņi novēroti agrā pavasarī (Baumanis J. 1967.).

Dažas reizes atsevišķi īpatņi novēroti ielidojam trešajā placī barības meklējumos. Šādi novērojumi īpaši raksturīgi jūnija otrajai pusei (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Kajaks *Larus canus*

2018. gada uzskaitēs konstatēts vienu reizi, 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55); 3. placī 1 neligzdojošs pāris (NZ, VZ).

Neregulāri un nelielā skaitā ezerā parādās visbiežāk caurceļošanas laikā. Spriežot pēc 1 pāra uzvedības 16.6.66., ķīru kolonijas teritorijā atradās kajaka ligzda (Baumanis J. 1967.).

Upes zīriņš *Sterna hirundo*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs konstatēti atsevišķi īpatņi, kas ezerā barojas (NZ, VZ).

Vislielākais skaits novērots 1959.g. – 20 pāri. Parasti ligzdojošo pāru skaits nepārsniedz 5. Ligzdas atrodas ezera trešajā placī (Baumanis J. 1967.).

Katru gadu lielo ķīru kolonijā sausākajās vietās izkaisīti ligzdojoši 10–25 pāri upes zīriņu (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Melnais zīriņš *Chlidonias nigra*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

26.06.2018. 2 īp. novēroti otrajā placī; drīzāk neligzdotāji, kas ezerā barojas (V. Vintulis; Dabasdati.lv).

Nelielas ligzdošanas kolonijas atrodas pirmā plača austrumu un otrā plača dienvidu malās. 1957.g. te ligzdoja 20–23 pāri; 1959.g. – 35 pāri; 1962.g. – 20–30 pāri un 1966.g. apm. 15 pāri (Baumanis J. 1967.).

Visus gadus, izņemot 1991.g., maija sākumā vai vidū šī suga ezerā parādījās lielā skaitā. Taču pēc pāris nedēļām putni vienmēr pazuda un visu turpmāko sezonu vairs netika novēroti (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Zivju dzenītis *Alcedo atthis*

2018. gada uzskaitēs 26. maijā un 8. jūnijā pa 1 īp. novērots ezera ziemeļu galā. Ezerā neligzdo, bet barojas. Dabas lieguma teritorijā, visticamāk, nav un nav bijis piemērotu ligzdošanas vietu (NZ, VZ).

1990. gadā maija beigās un jūnijā viens īpatnis regulāri novērots medijot vienā un tajā pašā vietā nelielā dīķīti ap 100 m uz austrumiem no trešā plača. Visapkārt bija piemērotas vietas zivju dzenīšu ligzdošanai (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Baltmugurdzenis *Dendrocopos leucotos*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Melnā dzilna *Dryocopus martius*

17.02.2018. maršrutā (RL, NZ, VZ) pa dabas lieguma ziemeļrietumu daļas mežiem konstatēts pavisam nedaudz kalumu, t.sk., nedaudz svaigu. Neizskatās, ka melnā dzilna dabas lieguma mežos būtu parasta suga. Iespējams, šie meži ir lielas teritorijas neliela daļa.

Plāvu čipste *Anthus pratensis*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Dzeltenā cielava *Motacilla flava*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēta.

Parasts perētājs putns ezera piekrastes plāvās. To kopskaits varētu būt 15–20 pāri (Baumanis J. 1967.).

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Mājas strazds *Sturnus vulgaris*

Pavasārī, vakaros ezera niedrājos un piekrastes krūmos sapulcējas lieli bari uz naktsguļu. 22.4.59. apm. 2000 īpatņu liels bars nakšņoja otrā plača rietumu piekrastē (Baumanis J. 1967.).

Somzīlīte *Remiz pendulinus*

25.05.1996. dzirdētas balsis; skaits piezīmēs nav saglabājies (RL pers. piez.).

17.02.2018. maršrutā (RL, NZ, VZ) pa dabas lieguma ziemeļrietumu daļas mežiem ezera piekrastes kokos atrastas trīs lietotas ligzdas. Ņemot vērā ligzdu lokalizāciju un šai sugai piemēroto ligzdošanas un barošanās vietu izvietojumu dabas lieguma teritorijā un tās robežu tiešā tuvumā, somzīlīti var uzskatīt par visumā parastu ligzdotāju Dūņezera krastu krūmu / koku apaugumā. Pārsteidzoši, ka šī suga nav minēta līdzšinējās publikācijās, jo tā ir bijusi šeit sastopama arī senāk (R. Lebusa 25.05.1996. veiktie novērojumi).

2018. gada uzskaitēs 26. maijā novērots arī pieaugušais putns ligzdošanai piemērotā biotopā slīkšņu masīvā starp pirmo un otro placi, ezera austrumu malā (NZ, VZ).

27. jūnijā 1 īp. novērots slīkšņās starp pirmo un otro placi ezera rietumu krastā (V. Vintulis, Dabasdati.lv).

Bārdzilīte <i>Panurus biarmicus</i>
--

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

26.06.2018. 1 īp. novēroti pirmā plača rietumu malas slīkšņās (V. Vintulis; Dabasdati.lv).

Ceru ķauķis <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>
--

2018. gada uzskaitēs uzskaitīti vairāki dziedoši putni. 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); 1. placī 1 dziedošs tēviņš; 2. placī 4 dziedoši tēviņi. 08.06.2018. (plkst. 21:30–plkst. 22:42; NZ, VZ); 1. placī 1 dziedošs tēviņš; 2. placī 4 dziedoši tēviņi; 3. placī 1 dziedošs tēviņš.

Parasts perētājs ezera un tā piekrastes augāja joslā. Aptuveni vērtējot, varētu perēt līdz 20 pāri (Baumanis J. 1967.).

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Ezeru ķauķis *Acrocephalus scirpaceus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Samērā reta suga ezerā. Dziedoši tēviņi dzirdēti tikai pirmā plača pašā dienvidu galā pie Donaviņas ietekas un otrā plača dienvidu gala niedrājos (Baumanis J. 1967.).

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Niedru strazds *Acrocephalus arundinaceus*

2018. gadā veiktajās uzskaitēs nav konstatēts.

Pa visu ezeru to kopskaita nepārsniedz 8–10 pārus (Baumanis J. 1967.).

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Kārklu ķauķis <i>Locustella naevia</i>

2018. gada putnu uzskaitēs reģistrēts viens putns – 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); 1. placī 1 dziedošs tēviņš.

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Seivi ķauķis <i>Locustella luscinioides</i>
--

2018. gada uzskaitēs atkārtoti reģistrēti dziedoši putni ezera slīkšņās (NZ, VZ). Seivi ķauķis Dūņezērā parādījies pēdējās divās desmitgadēs un kļuvis par visumā parastu sugu, kas nav

pārsteidzoši, ņemot vērā kopējo Seivi ķauķu ekspansiju valstī un ievērojamās šai sugai optimālās dzīvotņu platības dabas lieguma teritorijā.

Niedru stērste <i>Emberiza schoeniclus</i>

2018. gada uzskaitēs uzskaitīti vairāki dziedoši putni. 26.05.2018. (plkst. 18:37–plkst. 21:55; NZ, VZ); 1. placī 5 dziedoši tēviņi; 2. placī 2 dziedoši tēviņi. 08.06.2018. (plkst. 21:30–plkst. 22:42; NZ, VZ); 1. placī 4 dziedoši tēviņi; 2. placī 3 dziedoši tēviņi; 3. placī 1 dziedošs tēviņš.

Ligzdojošo pāru skaits ezerā un tā piekrastes joslā sasniedz 10–15 (Baumanis J. 1967.).

Ezera vistuvākajā apkārtnē ligzdošana ir ticama vai pierādīta (Auniņš A., Opermanis O. 1994.).

Natura 2000 teritorijas un dabas lieguma “Dūņezers” Natura 2000 standarta datu forma

Dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros veiktajās putnu uzskaitēs ir konstatētas tikai 6 sugas no 16 sugām (15 Natura 2000 teritoriju kvalificējošas un 1 cita svarīga suga), kas atzīmētas Natura 2000 teritorijas un dabas lieguma “Dūņezers” Natura 2000 standarta datu formā. Detalizēta informācija atrodama 2. tabulā.

1. tabula. Natura 2000 teritorijas un dabas lieguma “Dūņezers” Natura 2000 standarta datu forma (<http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0508500>)
1.4 First Compilation date 2002-07; 1.5 Update date 2012-09).

3.2 Species referred to in Article 4 of Directive 2009/147/EC and listed in Annex II of Directive 92/43/EEC and site evaluation for them

Species		Population in the site							Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size	Unit	Cat.	D.qual.	A B C D	A B C	Glo.
						Min	Max			Pop.	Con.	Iso.
B	A228	<i>Alcedo atthis</i>			r	0	1	p		C	C	C
B	A021	<i>Botaurus stellatus</i>			r	2	2	p		C	A	C
B	A081	<i>Circus aeruginosus</i>			r	1	1	p		C	A	C
F	1140	<i>Cobitis taenia</i>			p	0	0		C	C	B	C
B	A122	<i>Crex crex</i>			r	1	1	p		C	B	C
B	A037	<i>Cyanus columbianus</i>			c	1	20	i		C	B	C
B	A038	<i>Cyanus cyanus</i>			c	100	100	i		C	A	B
B	A230	<i>Grandroscopus leucos</i>			p	0	1	p		C	C	C
B	A127	<i>Grus grus</i>			r	1	1	p		C	A	C
B	A075	<i>Halimastur alpestris</i>			c	1	1	i		C	B	C
B	A177	<i>Larus argentatus</i>			r	0	20	p		C	B	B
M	1355	<i>Lutra lutra</i>			p	0	0		C	C	B	C
M	1318	<i>Nyctalus noctula</i>			p	0	0		C	A	C	C
B	A024	<i>Pandion haliaetus</i>			c	3	4	i		C	B	C
B	A151	<i>Phalacrocorax carbo</i>			p	0	10	p		B	C	C
B	A110	<i>Porzana porzana</i>			r	0	3	p		C	B	C
B	A193	<i>Sterna bergii</i>			r	5	5	p		C	B	C
B	A166	<i>Tringa alpina</i>			c	1	40	i		C	B	B
I	1013	<i>Vertigo angustior</i>			p	0	0		P	C	C	C

Group: A = Amphibians, B = Birds, F = Fish, I = Invertebrates, M = Mammals, P = Plants, R = Reptiles
S: in case that the data on species are sensitive and therefore have to be blocked for any public access enter: yes
NP: in case that a species is no longer present in the site enter: x (optional)

Type: p = permanent, r = reproducing, c = concentration, w = wintering (for plant and non-migratory species use permanent)

Unit: i = individuals, p = pairs or other units according to the Standard list of population units and codes in accordance with Article 12 and 17 reporting (see [reference portal](#))

Abundance categories (Cat.): C = common, R = rare, V = very rare, P = present - to fill if data are deficient (DD) or in addition to population size information

Data quality: G = 'Good' (e.g. based on surveys); M = 'Moderate' (e.g. based on partial data with some extrapolation); P = 'Poor' (e.g. rough estimation); VP = 'Very poor' (use this category only, if not even a rough estimation of the population size can be made, in this case the fields for population size can remain empty, but the field "Abundance categories" has to be filled in)

3.3 Other important species of flora and fauna (optional)

Species		Population in the site							Motivation			
Group	CODE	Scientific Name	S	NP	Size	Unit	Cat.	D.qual.	Species Annex	Other categories		
					Min	Max			C R V P	IV	V	A
I		<i>Anatula iris</i>			0	0			P			X
M		<i>Castor fiber</i>			0	0			C	X		
M		<i>Eptesicus nilssonii</i>			0	0						
B		<i>Larus ridibundus</i>			0	1100						X
M		<i>Myotis daubentonii</i>			0	0			P			
M		<i>Nyctalus noctula</i>			0	0			C			
M		<i>Pipistrellus nathusii</i>			0	0			P			

Group: A = Amphibians, B = Birds, F = Fish, Fu = Fungi, I = Invertebrates, L = Lichens, M = Mammals, P = Plants, R = Reptiles

CODE: for Birds, Annex IV and V species the code as provided in the reference portal should be used in addition to the scientific name

S: in case that the data on species are sensitive and therefore have to be blocked for any public access enter: yes

NP: in case that a species is no longer present in the site enter: x (optional)

Unit: i = individuals, p = pairs or other units according to the standard list of population units and codes in accordance with Article 12 and 17 reporting, (see [reference portal](#))

Cat.: Abundance categories: C = common, R = rare, V = very rare, P = present

Motivation categories: IV, V: Annex Species (Habitats Directive), A: National Red List data; B: Endemics; C: International Conventions; D: other reasons

2. tabula. Īpaši aizsargājamās sugas teritorijā un to aizsardzības statuss.

Nr. p.k.	Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Sugas aizsardzības statuss valstī		Sugas labvēlīga aizsardzības stāvokļa novērtējums valstī kopumā ⁶	Aktuālais statuss dabas liegumā "Dūņezers" (uz 2019. gada 1. janvāri)
			Īpaši aizsargājama suga atbilstoši 14.11.2000. MK noteikumiem Nr.396 ⁷	Putnu vai Biotopu direktīvu pielikumos iekļauta suga ⁸		
	Zivju dzenītis	Alcedo atthis				DL neligzdo, bet barojas. DL nav un nav bijis piemērotu ligzdošanas vietu.
	Lielais dumpis	Botaurus stellaris				2018. gadā uzskaitēs nav konstatēts. Iespējams, ka izzudis kā ligzdotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ.
	Niedru lija	Circus aeruginosus		X	Īstermiņā populācijas lielums svārstīgs, ilgtermiņā pieaug	2018. gadā ticami ligzdotāji divi pāri DL Z daļas slīkšņās.
	Grieze	Crex crex				2018. gadā uzskaitēs nav konstatēta. DL teritorijā pēdējās desmitgadēs nav atzīmētas šai sugai piemērotas ligzdošanas dzīvotnes, izņemot zāļu purvu Dūņezera D galā, kas nav iekļauts DL un pašreiz ir aizaudzis ar niedrēm un krūmiem. Visticamāk, šī suga šīs <i>Natura 2000</i> teritorijas datu formā nonākusi pārpratuma rezultātā.
	Mazais gulbis	Cygnus columbianus bewickii				2018. gada uzskaitēs nav novērots. Gan senāk, gan pašlaik Dūņezers nav bijusi un nav nozīmīga dzeltenknābja gulbju koncentrācijas vieta.
	Ziemeļu gulbis	Cygnus cygnus				2018. gada uzskaitēs nav novērots. Gan senāk, gan pašlaik Dūņezers nav bijusi un nav nozīmīga dzeltenknābja gulbju koncentrācijas vieta.
	Baltmugurdzenis	Dendrocopus leucotos				2018. gadā uzskaitēs nav konstatēta. DL teritorijā šai sugai piemērotas dzīvotnes ir ļoti nelielās platībās, kas kalpo kā daļa no barošanās teritorijām, bet atsevišķi ligzdošanas gadījumi ir ticami.

⁶ Atbilstoši ETC datiem, tikai direktīvu pielikumos iekļautajām sugām.

⁷ Ar ¹ atzīmēt mikroliegumu sugas 18.12.2012. MK noteikumiem Nr.940.

⁸ Ar * atzīmē prioritārās sugas.

	Dzērve	Grus grus				2018. gadā uzskaitēs konstatēts viens pāris, kas varētu būt ticami ligzdotāji. Nav izslēgta vēl vismaz viena pāra ligzdošana Z daļas slīkšņās un tām piegulošajā purvaino mežu masīvā.
	Jūras ērglis	Haliaeetus albicilla				DL neligzdo, bet barojas putni no viena ligzdošanas iecirkņa. DL nav un nav bijis piemērotu ligzdošanas vietu.
	Mazais ķīris	Hydrocoloeus minutus				2018. gada uzskaitēs novēroti barojošies putni. Izzudis kā ligzdotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ.
	Lielais ķīris	Larus ridibundus				2018. gada uzskaitēs novēroti barojošies putni. Izzudis kā ligzdotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ.
	Zivju ērglis	Pandion haliaetus				DL neligzdo, bet barojas. DL nav un nav bijis piemērotu ligzdošanas vietu. 2018. gada uzskaitēs nav novērots. Senāk bijis reģistrēts biežāk. Iemesli skaita samazinājumam neskaidri, jo barošanās apstākļi šai sugai ir uzskatāmi par optimāliem.
	Gugatnis	Philomachus pugnax				2018. gada uzskaitēs nav novērots. Izzudis kā iespējams ligzdotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ, šī paša iemesla dēļ Dūņezers vairs nav piemērots kā apstāju vieta migrējošiem putniem.
	Ormanītis	Porzana porzana				2018. gadā uzskaitēs nav konstatēts uzskaitēm optimālā sezonas laikā, bet 2 īp. dzirdēti ligzdošanas sezonas beigās. Nav izslēgts, ka dzirdētie ir bijuši neligzdotāji. Iespējams, ka izzudis kā ligzdotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ.
	Upes zīriņš	Sterna hirundo				2018. gada uzskaitēs novēroti barojošies putni. Izzudis kā ligzdotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ.
	Purva tilbīte	Tringa glareola				2018. gada uzskaitēs nav novērots. Izzudis kā vasarotājs dzīvotņu kvalitātes pasliktināšanās dēļ, šī paša iemesla dēļ Dūņezers vairs nav piemērots kā apstāju vieta migrējošiem putniem.
	Lielais baltais gārnis	Ardea alba				2018. gada uzskaitēs novērots 1 īp., kas teritorijā barojies.
	Seivi ķauķis	Locustella luscinioides				Seivi ķauķis Dūņezērā parādījies pēdējās divās desmitgadēs un kļuvis par visumā parastu sugu, kas nav pārsteidzoši, ņemot vērā kopējo Seivi ķauķu ekspansiju valstī un ievērojamās šai sugai optimālās dzīvotņu platības DL teritorijā.
	Somzīlīte	Remiz pendulinus				Visumā parasta ligzdotāja Dūņezera krastu krūmu / koku apaugumā – kā DL teritorijā, tā ārpus tā, bet DL robežu tuvumā. 2018. gadā atrastas gan iepriekšējās ligzdošanas sezonās lietotas ligzdas, gan novēroti putni. Pārsteidzoši, ka šī suga nav minēta līdzšinējās publikācijās, jo tā ir bijusi šeit sastopama arī senāk (R. Lebusa 25.05.1996. veiktie novērojumi).

3. tabula. Direktīvu pielikumos iekļauto sugu populāciju lielums un sugu dzīvotņu platība.

Nr. p.k.	Sugas nosaukums (latviski un latīniski)	Sugas populācijas lielums teritorijā		Vienība (Unit)	Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju Natura 2000 teritorijās Latvijā kopumā	Teritorijā esošās sugas populācijas attiecība (%) pret sugas populāciju valstī	Sugas dzīvotnes platība (ha)	Sugas dzīvotnes platības attiecība (%) pret sugas dzīvotnes platību Natura 2000 teritorijās Latvijā kopumā
		Min.	Maks.					
	Zivju dzenītis <i>Alcedo atthis</i>	1	2	i			Viss DL	Nav datu.
	Lielais baltais gārnis <i>Ardea alba</i>	1	1	i			Viss DL	Nav datu.
	Niedru lija <i>Circus aeruginosus</i>	2	2	p	Nav datu.	0,005 – 0,1	60 (potenciālā)	Nav datu.
	Dzērve <i>Grus grus</i>	1	2	p	Nav datu.	0,04 – 0,13	60 (potenciālā)	Nav datu.
	Jūras ērglis <i>Haliaeetus albicilla</i>	1	1	i			Viss DL	Nav datu.
	Lielais ķīris <i>Larus ridibundus</i>	14	14	i			Viss DL	Nav datu.
	Seivi ķauķis <i>Locustella luscinioides</i>	10	15	p	Nav datu.	1 – 1,5	80 (potenciālā)	Nav datu.
	Ormanītis <i>Porzana porzana</i>	0	2	p	Nav datu.	0,2 – 0,4	40 (potenciālā)	Nav datu.
	Somzīlīte <i>Remiz pendulinus</i>	5	10	p	Nav datu.	0,5 – 1,25	90 (potenciālā)	Nav datu.
	Upes zīriņš <i>Sterna hirundo</i>	4	4	i			Viss DL	Nav datu.

Apdraudējumi, slodze un darbības, kas ietekmē teritoriju

Rekreācijas slodzes un tūrisma / rekreācijas infrastruktūras ietekme uz ornitofaunu pašreizējā situācijā vērtējama kā nenozīmīga, jo lokālās putnu populācijas ir jau piedzīvojušas drastisku samazinājumu kopš pagājušā gadsimta otrās puses.

Tomēr jāņem vērā apstākļi, ka nākotnē pēc dzīvotņu atjaunošanas pasākumiem, ja tādi tiks veikti, šo punktu nāksies pārskatīt atbilstoši nākotnes situācijai. Tāpēc pašlaik nav rekomendējams attīstīt apjomīgu rekreācijas infrastruktūras attīstību.

Rekomendējamie putnu aizsardzības pasākumi

Pagaidām speciāli pasākumi nav nepieciešami, tiem jābūt atbilstošiem *Natura 2000* teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas prasībām saskaņā ar likumdošanas normām, bet, ja tiks veikta putnu dzīvotņu atjaunošana, šis punkts būtu jāpārskata atbilstoši nākotnes situācijai.

Speciāls zonējums nav nepieciešams, rekomendējams visu teritoriju saglabāt kā dabas liegumu.

Tā, kā senāk nopietna problēma ezerā ligzdojošiem putniem ir bijis cilvēku radīts traucējums (skatīt šī atzinuma 5. lpp.), pēc putnu dzīvotņu atjaunošanas pasākumiem būtu rekomendējams ieviest sezonas uzturēšanās liegumu putnu ligzdošanas sezonā un veikt šī ierobežojuma uzraudzību, citādi putnu dzīvotņu atjaunošanas pasākumi būs bezjēdzīgi.

Rekomendējamie putnu dzīvotņu apsaimniekošanas pasākumi

Līdz šim šai teritorijai nav bijis nedz dabas aizsardzības, nedz apsaimniekošanas plāns, tāpēc nekādu veikto pasākumu efektivitātes izvērtēšana nav iespējama.

Zaļu purvu / slapjo pļavu rajonus piekrastes slīkšņās rekomendējams pļaut ar speciālu tehniku, novācot kokaugu un niedru apaugumu.

Otrā plača ziemeļu daļā un trešajā placī slīkšņās ar speciālu tehniku rekomendējams augstā pirmo reizi nopļaut un turpmāk augstā pļaut regulāri, lai neataugtu niedres un krūmi. Nopļauto veģetāciju nepieciešams izvēkt no ezera. Ar peldošo ekskavatoru rekomendējams lielākos slīkšņu masīvos rekomendējams izveidot seklu (5–30 cm dziļu) kanālu sistēmu (seklas malas, dziļāka vidusdaļa, platums 1–2 m), radot optimālus barošanās apstākļus putniem.

Svētupes iztekas reģionā rekomendējams uzlabot caurteci, bet tajā atstāt neskartus niedrājus un lielākos niedru cerus fragmentēt ar sekliem kanāliem lielajam dumpim un citiem putniem.

Visas saliņas trešajā placī ir peldošas un pakļautas vēju ietekmei. Visizteiktākā saliņu kustība notiek dienvidu – ziemeļu, t.i., Svētupes iztekas virzienā, tātad tās nes arī straume. Saliņas veidojas no augāja starpjostas trešā plača dienvidu pusē (Auniņš A., Opermanis O. 1994). Šo apstākli jāņem vērā plānojot apsaimniekošanas pasākumus – Svētupes iztekas rajons augāja saliņu (ceru) kustības dēļ vienmēr būs ciet, tāpēc tas būs jāapsaimnieko katru gadu, pretējā gadījumā ezera eutrofikācijas problēmas neatrisināt.

Veicot sedimentu izvākšanu, dubļu sēres putniem būtu jā saglabā pirmā plača austrumu krasta vidusdaļā un trešajā placī.

Izmantotā literatūra

- Auniņš A., Opermanis O. 1994. Materiāli par Limbažu Dūņezera ornitofaunu. Putni dabā 4. 34-39.
- Baumanis J. 1967. Novērojumi par Limbažu Dūņezera ornitofaunu (1957.–1966.g.). Zooloģijas muzeja biļetens. 1:61-76.
- Strazds A. 1980. Kaijveidīgo putnu ligzdošanas kolonijas Rīgas un Limbažu rajonos. LVU Diplomdarbs. Rīga, LVU.
- Виксне Я. 1975. Численность и распространение озерной чайки в Латвии. // Колониальные гнездовья околотовдных птиц и их охрана. Москва. 64-66.